

Pohjois-Pohjanmaan
 Työvoima- ja elinkeinokeskus

 Liite kehittämishankkeen maksamis-
 lomakkeeseen 316_03

 EUROOPAN YHTEISÖ
 Euroopan maatalouden ohjaus-
 ja tukirahasto

Hankkeen nimi		Hankkeen numero	
Tyrni elinkeinoksi		917	
Hankkeen diaarinumero			
4598/3510-2000			
Hankkeen toteuttaja		Yhteyshenkilö	
MTT/Pohjois-Pohjanmaan tutkimusasema		Mervi Lehto	
Lähiosoite		Puhelin	Fax
Tutkimusasemantie 15		2709 4541	2708 4599
Postinumero	Postitoimipaikka	Sähköposti	
92400	Ruukki	mervi.lehto@mtt.fi	

Hankkeen toteutusaika	1.1.2002-31.12.2004
-----------------------	---------------------

Ohjelma	
Alma	
Tavoite 1	x

1. HANKKEEN HENKILÖT (hankkeessa mukana olleet)

Nimi	Tehtävänimike ja vastuualue
Soile Prokkola	projektitutkija; hankevetäjä
Sirkka Luoma	tutkimusmestari; atk, tilastollinen käsittely
Mervi Lehto	tutkimusmestari; kenttätyöt, havainnot, tallennus
Tenho Haavisto	tutkimusapulainen; kenttätyöt
Henri Mäkinen	tutkimussihteeri; taloussuunnittelu
Merja Veteläinen	erikoistutkija; loppuseminaari ja -raportti (jatkuu liitteessä nro 1)

2. HANKKEEN OHJAUSRYHMÄ

Puheenjohtaja sihteeri ja jäsenet	Organisaatio
Erkki Joki-Tokola	MTT/PPO
Soile Prokkola	MTT/PPO
Pirjo Arvela	viljelijä
Soini Lakso	viljelijä
Esko Leiviskä	viljelijä
Matti Rautio	viljelijä
Kirsti Voho	Oulun maaseutukeskus
Ahti Wörlin	viljelijä
Päivi Vitikka	OSAKK
Tiina Lämsä	TE -keskus

3. HANKKEEN YHTEISTYÖTAHOT

Helsingin Yliopisto, EPEK -hanke, Luomuherukkanhanke, Mansikanviljely kannattavaksi Pohjois-Pohjanmaalla -hanke, Raahen seutukunnan tiedottaja Leila Raven, Ruukin Maaseutuoppilaitos, Neliapila -hanke, Tmi Kirsi Tikanen, Arolan marjatila, Luomu Tuottamaan -hanke, OSAKK/ELO/Päivi Vitikka (tarkennukset liitteessä nro 1)
--

4. SAAVUTETUT TAVOITTEET SUHTEESSA HANKESUUNNITELMAAN

(Toteumatiedot tukipäätöksessä vahvistetuista indikaattoreista esitetään indikaattorilomakkeella. Muut lisäselvitykset erillisillä liitteillä)

Tyrninviljelyrenkaaseen kuuluvien viljelijöiden ammattitaitoa ja tuotantoedellytyksiä on parannettu. Viljelijöiden kanssa yhteistyössä on jalostettu ja kasvatettu uusia, parempia tyrnilajikkeita.
Tyrnin kasvullista lisäystä on kehitelty sekä saatu alueelle paikallinen taimituottaja.
Erilaisia tyrnin viljelytekniikkamenetelmiä on selvitetty, sekä on paneuduttu viljelyn tuotantokustannuksiin ja kannattavuuteen, marjojen jatkojalostukseen, tuotekehittelyyn ja markkinointiin.
Lisäksi viljelijöille on järjestetty mm. markkinointiin liittyvää koulutusta. (tarkennukset liitteessä nro 2)

5. KESKEINEN TOIMINTA HANKKEEN TOTEUTUSAIKANA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Tiedottamista hankkeesta ja tyrnistä on tehty aktiivisesti mm. messuilla, seminaareissa sekä mediassa. Hankkeen viljelijöiden pelloilla kasvatetusta tyrnin lajikeaineistosta on tehty useita kertoja havainnointeja, joiden perusteella parhaaksi valituista pensaista on pistokaslisäyksellä tuotettu taimia hankkeen viljelijöille. Tämän lisäksi on testattu erilaisen taimimateriaalin kesäpistokaslisäystä, sekä välitetty tyrnin taimia viljelijöille. Tyrnin viljelyssä on selvitelty maaperätekijöitä, tyrnin leikkausta sekä versolaikkuja. Myös viljelyn tuotantokustannuksia ja kannattavuutta on selvitelty. Lisäksi on tehty erilaisia markkinointitoimenpiteitä ja -suunnitelmia. Tyrnin markkinoinnin ja tunnettavuuden lisäämiseksi on järjestetty erilaisia tilaisuuksia (mm. Marjakäräjät, SM-poimintakilpailut), teetetty yleisö- ja yrityskyselyitä sekä markkinointitutkimus. Hankkeen viljelijöille on järjestetty koulutustilaisuuksia sekä neljä opintomatkaa. (tarkennukset liitteessä nro 2)

6. SAAVUTETUT TULOKSET JA VAIKUTUKSET HANKKEEN AIKANA

(Loppuarvio hankkeen ympäristövaikutuksista ja sosiaalisista vaikutuksista esitetään indikaattorilomakkeella. Lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Hankesuunnitelman mukaisesti tyrninviljelyrenkaaseen kuuluvien viljelijöiden ammattitaitoa ja tuotantoedellytyksiä on parannettu niin, että heillä on paremmat mahdollisuudet päästä tyrninviljelylle asettamiinsa tavoitteisiin: Viljelijöiden kanssa yhteistyössä on jalostettu ja testattu Pohjois-Pohjanmaalle uusia viljelyvarmoja, helposti poimittavia ja satoisia tyrnilajikkeita. Tyrnin kasvullista lisäystä on kehitelty lisäysmateriaalin tuottamiseksi ja taimituotantoon on saatu paikallinen taimituottaja. Viljelytekniikan osalta on selvitetty maaperätekijöiden vaikutusta tyrnin menestymiseen, versolaikkutaudin torjuntaa, leikkausta, luonnonmukaista viljelyä sekä sadonkorjuumenetelmiä. Lisäksi on paneuduttu viljelyn tuotantokustannuksiin sekä kannattavuuteen, marjojen jatkojalostukseen, tuotekehittelyyn ja markkinointiin. Lisäksi tyrnin viljelijöille on järjestetty koulutusta mm. useiden eri opintomatkojen yhteydessä, pidetty markkinointiin liittyviä tilaisuuksia sekä lähetetty postitse uusinta tietoa useiden viljelijäkirjeiden ja lehden muodossa.
--

7. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEEN TOTEUTUKSESTA JA TULOISTA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Hanke toteutettiin suunnitelmien mukaisesti ja sen tärkein tulos oli Pohjois-Pohjanmaalle soveltuvien tyrnilajikkeiden testaus ja niiden valinta ammattiviljelijöille. Hankkeen ohjausryhmän päätöskokouksessa (toteutettiin puhelin/sähköpostikokouksena) ei saatu muistutuksia hankkeen toteuttamisesta ja toiveet jatkotoimenpiteistä selviävät tämän raportin kohdassa 8.

8. HANKKEEN SYNNYTTÄMÄT JATKOTOIMENPITEET (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Hankkeen loppuseminaarissa todettiin, että hankkeen puitteissa oli kyetty valitsemaan alueelle sopivat tyrnilajikkeet. Mahdollisen jatkohankkeen tulisi keskittyä näiden lajikkeiden tarkennetun viljelytekniikan selvittämiseen tyrnin ammattiviljelijöiden parissa. Erittäin tärkeää olisi selvittää eri lajikkeiden leikkauksen kestävyyttä. Mikäli pensaiden leikkaus olisi mahdollista, voitaisiin sadonkorjuukustannuksia alentaa huomattavasti nykyiseen käsinkorjuuseen verrattuna sekä parantaa sadonkorjuuseen liittyvää työergonomiaa. Leikkaus mahdollistaisi myös sadon keskitetyn käsittelyn ja pakastuksen. Tärkeitä jatkotoimenpiteitä olisivat myös markkinointiyhteistyön parantaminen sekä yleinen tyrnin eduista tiedottaminen.

9. HANKKEEN AIKANA TUOTETTU MATERIAALI esim. julkaisut, esitteet (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Hankkeen aikana tuotettiin yhteensä 25 julkaisua. Täydellinen lista julkaisuista esitetään liitteessä 3.

10. ESIIN TULLEET ONGELMAT HANKKEEN TOTEUTTAMISESSA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Rahoituspäätöksen viipyminen hidasti hankkeen TAV1 -osuuden käynnistymistä.

11. HANKKEEN TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET HANKKEEN AIKANA

Kustannuslaji	Euroa
Palkat ja sivukulut	73026,25
Ostopalvelut, palkkiot ja niiden sivukulut	7903,31
Matkakulut	16623,72
Vastikkeettomat suoritukset hankkeen hyväksi	11755,00
Muut kulut	11404,12
Bruttomenot yhteensä	120712,40
Tulot (vähennetään)	0
Nettomenot yhteensä	120712,40

12. HANKKEEN AIKANA TOTEUTUNUT RAHOITUS YHTEENSÄ

Rahoittajan nimi	EU	Valtio	Kunnat	Yksityinen	Muu rahoitus	Oma rahoitus	Yhteensä
TE-keskus	46462,41	46541,08					93003,49
MTT						11398,48	11398,48
Yksityinen				16310,43			16310,43

Paikka ja aika	Allekirjoitus ja nimen selvennys
24.3.2005	Erkki Joki-Tokola

LIITTEET 5 kpl